

Wprowadzenie

Każdy uczeń jest inny – każdy jest wyjątkowy

R. Fisher

Problematyka pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych stanowi obecnie przedmiot zainteresowań wielu dyscyplin naukowych, w tym również pedagogiki. Odniesienie teoretyczne znajduje swoje uzasadnienie szczególnie w kontekście praktyki szkolnej. Specjalne potrzeby edukacyjne to pojęcie z obszaru oświaty, odnoszące się głównie do sytuacji dziecka w roli ucznia w instytucji oświatowej. Szkoła jako środowisko edukacyjne powinna umożliwić uczniowi integralny rozwój według możliwości i predyspozycji, tak by każde dziecko doświadczyło satysfakcji z własnej nauki. Nauka szkolna powinna być zarazem skuteczna i efektywna, powodować wzrost wiedzy i umiejętności, a przede wszystkim dostarczać radości z nauki. Satysfakcja z nauki to jednak sprawa indywidualna, dotyczy bowiem uczniów o różnych możliwościach edukacyjnych. W przypadku uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych są to osoby mające trudności w uczeniu się z wielu powodów, m.in. *fizjologicznych* (różne dysfunkcje, zaburzenia i deficyty), *psychicznych* (niepełnosprawność intelektualna, zaburzenia w rozwoju, zachowaniu czy emocjach) i środowiskowych (niewydolność wychowawcza rodzin, zagrożenie lub niedostosowanie czy różnice kulturowe, religijne etc). W tej grupie znajduje się nie tylko uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, ale również uczeń uzdolniony, zdolny czy podwójnie wyjątkowy.

Specjalne potrzeby edukacyjne wynikające z odmienności dziecka spowodowane różnorodnymi deficytami lub zdolnościami wymagają odpowiedniego podejścia edukacyjnego, właściwej organizacji warsztatu pracy, doboru metod i form pracy. Wiąże się nie tylko z materialnym aspektem wsparcia i wzmocnienia dziecka, ale przede wszystkim związane są z obszarem obiektywnego podejścia do ucznia, w tym ze sferą społeczno-etyczną pracy nauczyciela, rodzica czy terapeuty.

Niniejsza publikacja jest propozycją spojrzenia na ucznia ze specjalnymi potrzebami jako na ucznia wyjątkowego, ale wymagającego indywidualnego podejścia związanego z dostosowaniem metod i form pracy.

Zebrane w publikacji artykuły stanowią ważny głos w dyskusji na temat wsparcia i pomocy nauczycieli, pedagogów i rodziców w pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Ważność postawy nauczyciela, w tym szczególnie jego podejście do dziecka podejmują autorzy w artykule omawiającym etyczne aspekty pracy nauczyciela (Edmund Juško, Andrzej Niedojadło).

Zaprezentowane w publikacji artykuły ukazują szerokość problematyki obejmującą ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Koncentrując się na uczniu zdolnym, wskazują jednocześnie na potrzebę właściwej diagnozy i indywidualizacji działań. Dokładne poznanie ucznia pozwala uchronić go przed trudnościami szkolnymi związanymi z nieadekwatnymi osiągnięciami (Angelika Bąk). Kolejne artykuły prezentują praktyczne podejście do pracy z uczniem zdolnym (Joanna Jędrycha), wskazują na potrzebę wzmocnienia i rozwoju kreatywności będącej podstawą dobrego funkcjonowania w życiu (Barbara Wolny).

Kolejne artykuły wykazują się nowatorskim spojrzeniem przełamującym stereotypy w podejściu do niepełnosprawności i zdolności ucznia (Joanna Ingot-Kulas). Wartością zgromadzonych artykułów jest praktyczne odniesienie teoretycznych rozważań do rzeczywistości szkolnej. Umożliwia to czytelniko-

wi znalezienie praktycznych rozwiązań w stosunku do pracy z uczniem dyslektycznym (Iwona Gryz), uczniem z wadą słuchu (Marta Deńca), uczniem z torbielami pajęczynówki (Karolina Kwiatkowska) czy uczniem z zespołem Aspergera (Małgorzata Lis). Autorzy artykułów, podkreślając wagę stosowania różnorodnych rozwiązań metodycznych, wskazują na lalki typu „muppet” (Katarzyna Król) w pracy z uczniem.

Redaktorzy publikacji dziękują Autorom za trud przygotowania poszczególnych artykułów. Recenzentom Ks. prof. dr. hab. Andrzejowi Gretkowskiemu i Panu dr. hab. Stanisławowi Sorysowi za recenzje i cenne wskazówki uwzględnione w opracowaniu monografii.

Redaktorzy